

LEVELS OF SILENCE

PATRIK BENGTTSSON | SARA WALLGREN | JESPER NORDA

sid 2-17: dokumentation

sid 18-19: recensioner

PATRIK BENGTTSSON
*IN THE AGE OF UNIVERSAL DECEIT
(SOME MIGHT SAY) OR IN A TIME
THAT COULD BE DESCRIBED BY THE
TITLE OF ANY NEW ORDER ALBUM,
THE GODS/THE ACTORS WILL BE
LOWERED TO THE STAGE WITH HELP
FROM THE STAGE MACHINERY.*

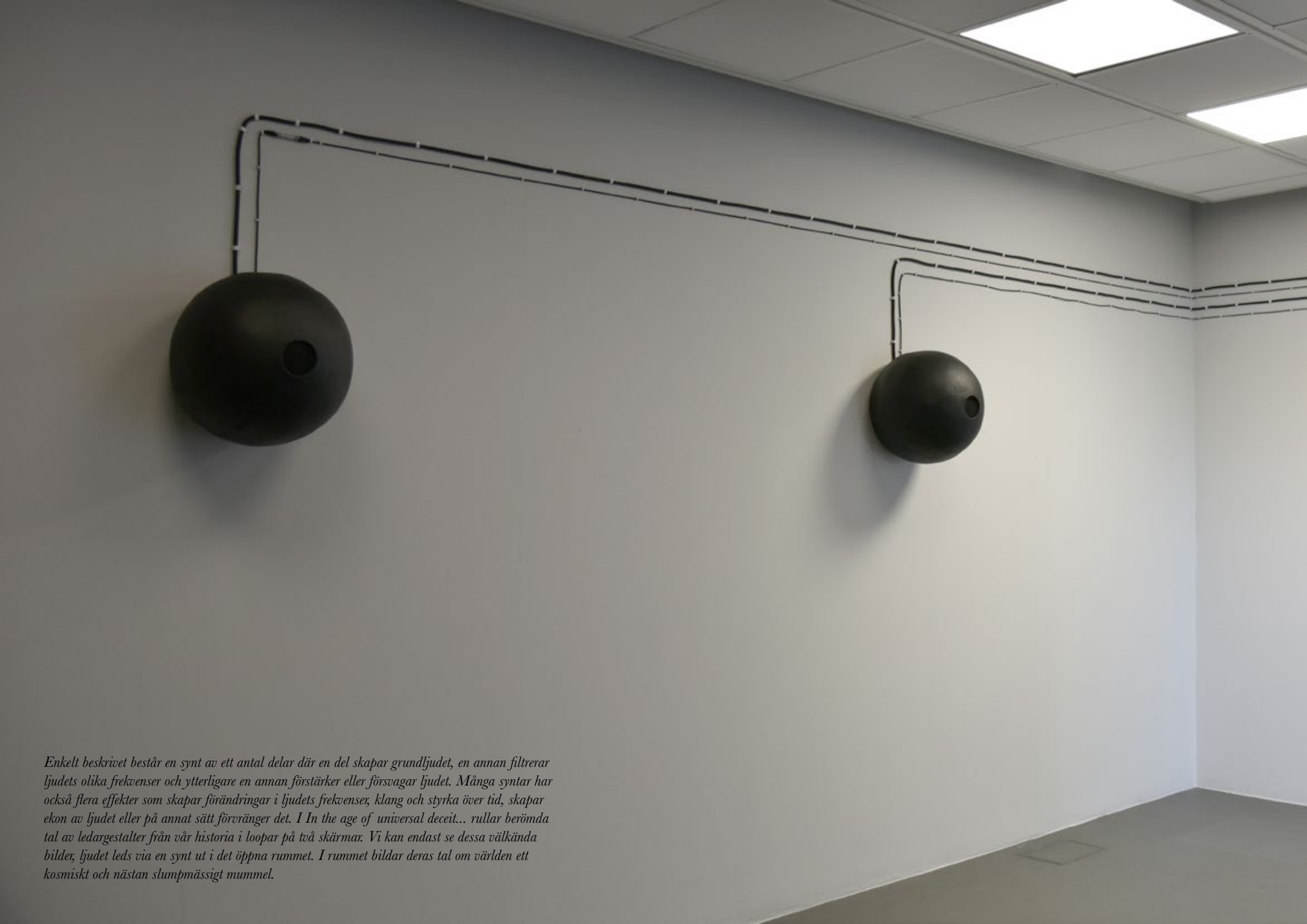
installation, ljud, textil
2016

Patrik Bengtssons verk består av fyra delar: ett skåp innehållande två ipads och en syntesizer, två specialbyggda högtalare, kablaget mellan skåp och högtalare, samt en textilvägg som fungerar både som ett visuellt ackompanjemang till ljudet samt som akustikdämpande element. I skåpet visas filmer av politiker som håller tal, deras röster förvanskas via syntesizern till oigenkännlighet, en pendling mellan ett mjukt dån och ett ihållande brus.

Patrik Bengtssons verk är berättelser om det som skulle kunna hända. Skulpturer och installationer tar sin början i något som redan hänt - ett minne, en myt, en politiskt laddat händelse – och transformerar skeendet till ett blottläggande av maktförhållanden och variationer i maktens mekanismer. I möte med det som skulle kunna vara kan betraktaren få syn på det som är. Ytterst handlar allt om att få syn på sin egen blindhet.

Enkelt beskrivet består en synt av ett antal delar där en del skapar grundljudet, en annan filtrerar ljudets olika frekvenser och ytterligare en annan förstärker eller försvagar ljudet. Många syntar har också flera effekter som skapar förändringar i ljudets frekvenser, klang och styrka över tid, skapar ekon av ljudet eller på annat sätt förvränger det. I In the age of universal deceit... rullar berömda tal av ledargestalter från vår historia i loopar på två skärmar. Vi kan endast se dessa välkända bilder; ljudet leds via en synt ut i det öppna rummet. I rummet bildar deras tal om världen ett kosmiskt och nästan slumpmässigt mummel.

Vad är det egentligen som sägs och av vem? Hur har dessa tal med sina historiska sammanhang påverkat vår bild av världen och verkligheten? Hur ser den processen ut? Förvrängningar illustrerar det kaotiska och svårfångade i människans skapande av sin egen verklighet genom berättande där politik, media, utbildning, vetenskap, religion och populärkultur på olika sätt samverkar. Vissa talar, agerar och formar innehåll. Andra filtrerar, förstärker, försvagar eller förvrider. Somliga kopierar eller förvränger.

Det mullrande ljudet från högtalarna, klotformade gudalikhande ögon, mitt emot ett textilt brus, pulveriserade kläder, som en bild av vår hemvist. Vintergatan eller en stillbild av "myrornas krig" En bild från en analog tid skapad av den kosmiska bakgrundsstrålning som uppstod när the Big Bang skapades. Åskledarna som leder till andra sidan rummet där vi möts av en slags teknikstation med filmklipp på ledare från de senaste hundra åren. Röster av bla Palme, Hitler och Churchill har förvandlats till det droneljud som fyller rummet. Ett ljud, en avlägsen släkting till urtonen, det första ljudet. Eller kanske dess fortfarande pågående svängning

Patrik Bengtsson är utbildad på Konsthögskolan Valand. Efter masterexamen 2005 har han kontinuerligt ställt ut på konstinstitutioner som Vandalorum, Göteborgs internationella konstbiennial, Svenska Institutet i Paris, Bonniers konsthall och Göteborgs konsthall. Född 1978 i Gislaved. Bosatt i Göteborg.

Bengtsson hämtar sitt idéinnehåll från modernistisk konsthistoria, populärvetenskap, politisk historia och omprövas i konstobjekt som skapar nya samband. I verket Rest your little head and tell me about your past, en textil skulptur som visades på Alingsås Konsthall 2016, undersöks vårt kollektiva förhållande till fakta. I utställningen Topografien mellan vandring och flykt (Galleri 54, 2015) sammanfogas nyhetsbilder och manipulerade bilder av målningar med objekt som leder tankarna till rörelse och förflyttning, frivillig som ofrivillig Tidskrävande processer är en viktig del av Patrik Bengtssons konstnärsskap. Upprepningen, handens arbete är synligt närvarande i verken.

SARA WALLGREN

CHASE

(Aria / Awaiting turn I-II)

installation, ljud, teckning

2018

Sara Wallgrens verk består av två teckningar, en fem-kanalig ljudskulptur samt en gestaltning av de väggar som teckningarna hänger på. Ljudskulpturen består av fem polyedrar som hänger från taket, var och en innehåller en högtalare. En ordlös sång klingar, sången rör sig i en cirkelrörelse genom de fem högtalarna.

Ljud fyller osynligt utrymmen och omgivning. Genom materia kan ljudvågor fortplantas och bli hörbara för det mänskliga örat. Form och materia är nödvändiga komponenter för ljudets existens men påverkar även hur vi uppfattar ljudvågorna. Utan materia dör ljudet ut i vakuum.

I Aria hörs fem röster sjunga en enkel rytmisk melodi. Ljudet av rösterna kommer ur polyedriska former hängande från taket med inbyggda högtalare. Melodin är skapad kring och baserad på den geometriska formen som utgör högtalaren. Triangeln, som utgör basen för formen utgör även basen för rytmen. På så vis byggs en korrelation mellan formen och ljudet.

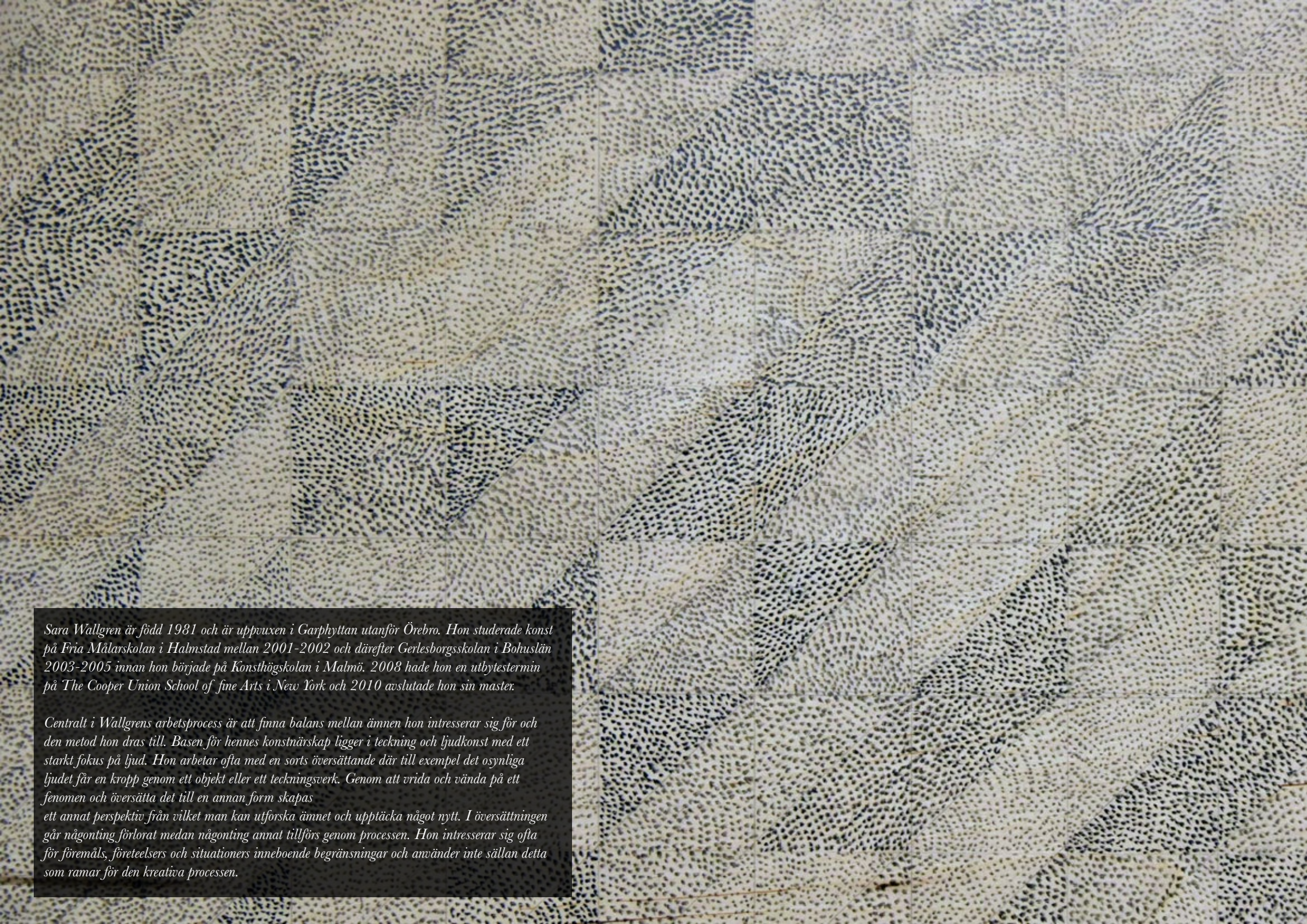

Rösterna i ljudverket är inte bärare av budskap. De sjunger inga ord. De är menade att enkom vara röster och bara vara vad en röst är. Luft; som ges ett ljud och en klang genom stämbandets svängningar och kroppens omgivande arkitektur. Även om rösterna saknar ett talat budskap kan de vara fulla av information.

Inom radio-astronomi lyssnar astronomer på radiovågor från rymden och kan genom ljud-vågens information få information om en himlakroppens avstånd, uppbyggnad och riktning, massa. På liknande vis kan vi genom att lyssna på en människas röst avgöra ett tillstånd.

De vägg-baserade verken, Awaiting turn I och Awaiting turn II är tystade ljud. Inskapslade i blyerts på trä. Awaiting turn I är en kodad text. Precis som noter är tystat ljud nedskrivet på ett papper som väntar på ett tillfälle att bli tolkade, spelade, uttalade och hörda. Objektet innehåller information utöver det lager vi kan se. Genom att omvandla noten till ett ljud blir det hörbart, genom att omvandla koden till bokstäver blir det till ord. Koden som teckningen är uppbyggd av bygger på trianglars förhållande till varandra. I korrespondens med ljudverket vars rytm och melodi är baserad på triangeln. Men samtidigt som det är en systematisk kod för en text, skapar bilden ett brus.

Sara Wallgren är född 1981 och är uppvuxen i Garphyttan utanför Örebro. Hon studerade konst på Fria Målarskolan i Halmstad mellan 2001-2002 och därefter Gerlesborgsskolan i Bohuslän 2003-2005 innan hon började på Konsthögskolan i Malmö. 2008 hade hon en utbytestermi på The Cooper Union School of fine Arts i New York och 2010 avslutade hon sin master.

Centralt i Wallgrens arbetsprocess är att finna balans mellan ämnen hon intresserar sig för och den metod hon dras till. Basen för hennes konstnärskap ligger i teckning och ljudkonst med ett starkt fokus på ljud. Hon arbetar ofta med en sorts översättande där till exempel det osynliga ljudet får en kropp genom ett objekt eller ett teckningsverk. Genom att vrida och vända på ett fenomen och översätta det till en annan form skapas ett annat perspektiv från vilket man kan utforska ämnet och upptäcka något nytt. I översättningen går någonting förlorat medan någonting annat tillförs genom processen. Hon intresserar sig ofta för föremåls, företeelsers och situationers inneboende begränsningar och använder inte sällan detta som ramar för den kreativa processen.

JESPER NORDA
STORM STATE
video, ljud, text, papper
2018

Jesper Nordas verk består av en videoprojektion, ett ljudverk, en skulptur samt ett textbaserat verk.

Storm State (Transitions from black to white. Lower field: sequential order. Upper field: random order.)

I flera av sina tidigare videoverk har Jesper Norda arbetat med övergångar mellan svart och vitt. Två extremer: inget ljus - maximalt ljus, inga färger - alla färger. Så även i denna video som består av ett antal övergångar, i det undre fältet sker övergångarna gradvis, i det övre fältet däremot har han låtit övergångarna passera genom en slumpgenerator. En abstrakt horisontlinje, ett intensivt flimrande.

Butterfly Close Up (Based on found recording of Peacock butterfly)

Medan han arbetade med videon började han också arbeta med ett ljud som skulle fungera på ett liknande sätt som filmen, gradvisa övergångar mellan ohörbart till hörbart. Under arbetets gång hittade han ljudinspelningen av fjärilen. Den ljudbild som fjärilen målar upp med sina frenetiska men ömtåliga vingar fick gestalta denna tanke.

#918 the dust dance

#919 made of dust

#920 changes; a shadow

#921 a world (weightless)

#922 the empty

#923 echoes

#924 How then does light return to the world after the eclipse of the sun? *(Miraculously. Frailly. In thin stripes. It hangs like a glass cage. It is a hoop to be fractured by a tiny jar. There is a spark there. Next moment a flush of dun. Then a vapour as if earth were breathing in and out, once, twice, for the first time. Then under the dullness someone walks with a green light. Then off twists a white wraith. The woods throb blue and green, and gradually the fields drink in red, gold, brown. Suddenly a river snatches a blue light. The earth absorbs colour like a sponge slowly drinking water. It puts on weight; rounds itself; hangs pendent; settles and swings beneath our feet.)*

#925 letting the light through

#926 one leaf repeats another

#927 (One breathes in and out) substantial breath

1000 titles består av tusen fragment ur Virginia Woolfs roman *the Waves*. Medan Jesper läste boken strök han under alla formuleringar som skulle kunna användas som en titel för ett verk. En fragmentiserad läsning, men också extremt öppen. Bokens händelseförlopp föll sönder och bands samman igen, som ett ljusspel som bryts över en fasad: ibland skiljs detaljer ut, ibland binds helheten ihop. I utställningen skrevs dessa titlar ut på åtta stora ark. De fungerar som ingångar till de övriga verken, texterna kom att centreras kring olika tema: tid som passerar, samband som faller isär och binds ihop, hur världen erövrar sina färger.

#930 different sentences

#957 the central shadow

#958 (on) the verge

#959 the next

#960 it (begins again)

#961 an hour

#962 a moth (from candle to candle)

#963 the screen

#964 The clock (ticks)

#965 a gradual coming together

#966 (into) one

#967 acceleration

#968 the sense of the complexity and the reality and the struggle

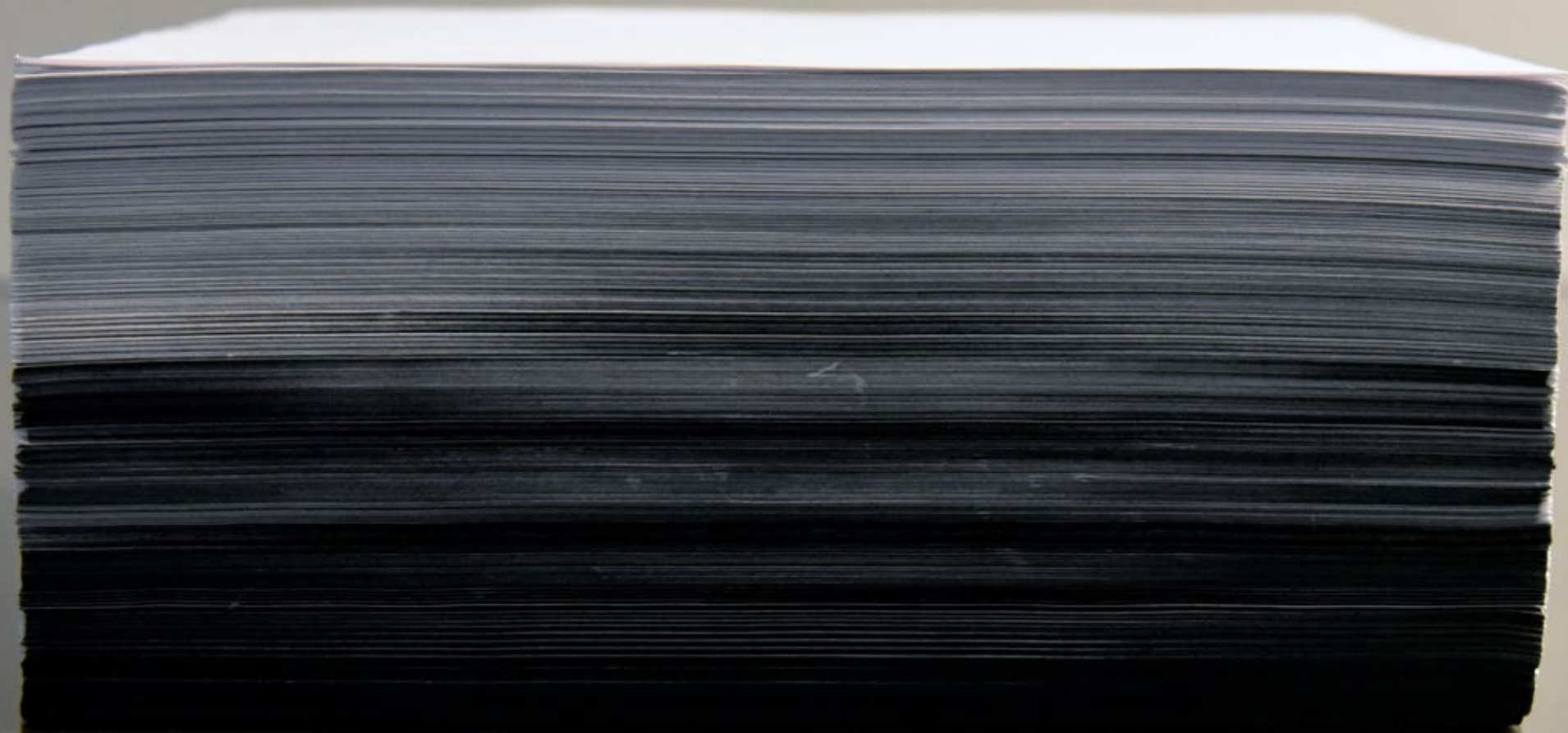
#996 the wa

#997 It (sw

#998 a new

#999 death

#1000 The v

1000 Sheets består av en hög med papper: 500 svarta och 500 vita A4-ark. Dessa ark har sorterats: en gradvis övergång från svart till vitt. En hög med papper som fungerar som en länk mellan verken i utställningen: fjärlens torra fladdrande, videons flimrande bildrutor, textfragmenten i 1000 titles.

Jesper Norda har sin bakgrund som musiker men ungefär halvvägs in i utbildningen till tonsättare växlade han över till bildkonsten. Allt sedan dess har han arbetat parallellt med musik och bildkonst, alltid lika konstnärligt konsekvent. I bildkonsten expanderar den konceptuella grunden i enkla rumsliga ingrepp av ljud, objekt, text eller ljus, ibland approprierade till andra konstnärliga uttryck, ibland kopplat till rent subjektiva erfarenheter.

Jesper är utbildad på Musikhögskolan i Göteborg samt Konsthögskolan Valand. Han är idag verksam som konstnär, kompositör/ljud-designer samt som universitetsadjunkt på Högskolan för design och konsthantverk. Under de senaste åren har han deltagit i utställningar på bla Göteborgs konsthall, New Media Gallery (Vancouver, Kanada), Skövde Konstmuseum, Kalmar konstmuseum, Culturehub (New York) mfl.

”En röd tråd i hans konstnärskap är ett ständigt ifrågasättande av gränsen mellan ljud och tystnad. Även om hans verk ser ut och låter helt annorlunda än deras, är han förmodligen den svenska ljudkonstnären som är närmast den konceptuella traditionen av konstnärer som La Monte Young, John Baldessari och Sol LeWitt. I koncentrationen på det konkreta och faktiska, i reduceringen av uttrycket till några få komponenter, uppstår en friktion mellan rummet och tomrummet. Men den komplexitet som blir effekten har inte så mycket med teoretiska frågor att göra, utan har sin styrka i ett vardagligt lyssnande, ett kommunikativt tilltal, inte minst avläsbart i de många verk som har text som utgångspunkt.” - Magnus Haglund

Både enkelt och krävande

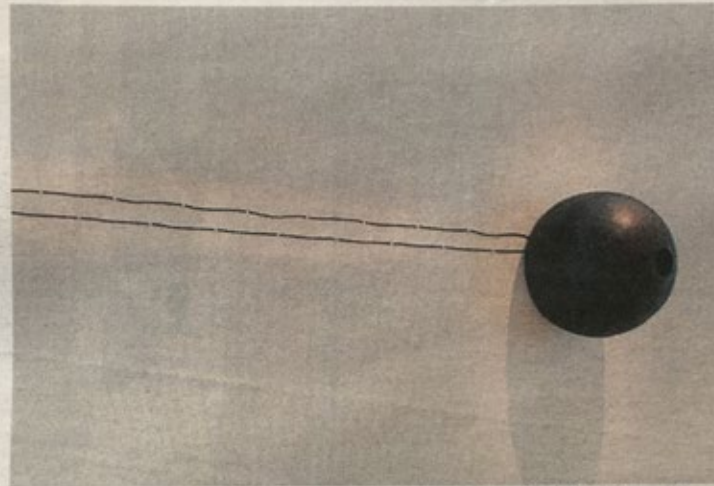
KONST

Patrik Bengtsson
Levelse of silence
Vita kuban,
Norrlandsoperan
Visas till och med 13 april

LJUD. Hur ser vi på historien? Vilka berättelser är det vår så kallade kultur egentligen vilar på, och hur formar dessa vårt kollektiva minne? Och, är det möjligt att ställa frågor utan att nödvändigtvis artikulera dem?

Värens andra programpunkt i Vita Kubens utställningsserie Levels of Silence är Patrik Bengtssons rumsliga installation In the age of universal deceit (some might say) or in a time that could be described by the title of any New Order album, the Gods/the actors will be lowered to the stage with help from the stage machinery (2016); en konstnärlig gestaltning som är både enkel och krävande.

Det första jag lägger märke till när jag kliver in i rummet är ett dämpat mullrande ljud. In-

Patrik Bengtssons ljudinstallation i Vita kuban inbjuder till både reflektion och diskussion, enligt VK:s recensent.

tuitivt söker jag att härleda ljudet till en källa. En kvartett med kablarna går mellan ett kontrollskåp och två mörka sfäriska akustiklådor som hänger på den mötande väggen. Det är just det mullrande ljudet som tar mig vid handen och öppnar utställningen för mig.

Till att börja med går jag helt nära ett av de sfäriska element som ljudet kommer från. Det är

känsligt. Ljudet resonerar med min kropps minnen och leder fantasin inåt. I det här fallet framträder således bilder av ett inuti – ett maskinrum; en plats varifrån saker och ting kontrolleras. Kanske.

Ljudet kommer från den andra änden av kablarna. I kontrollskåpet har konstnären monterat två skärmar, en syntmo-

dulator och effektpedalar. På skärmarna spelas videoklipp av tal från människor som av en eller annan anledning har – eller har haft – betydande makt. En typ av makt som är så omfattande att den har format och till och med präglat stora delar av västerländsk kulturhistoria.

Konstnären leder ljuden genom en modulator och effektpedalar vilket omvandlar människornas tal till det muller som nu fyller rummet. Det är en förhållandevis påtaglig motståndshandling som är både uppmuntrande och något beklämmande.

Patrik Bengtsson arbetar med svåra frågor men erbjuder själv inte några svar – vilket är helt i sin ordning. Utställningen inbjuder däremot till både reflektion och diskussion. Det går förstås att ta del av den på egen hand, men jag skulle rekommendera besökare att ta med en vän att dela erfarenheten med.

Dessutom tycker jag att alla bör besöka Vita Kuban; en viktig del av Umeås konstscen som (dessvärre) ibland faller i glömska.

SEBASTIAN ANDERSSON

Recension, Sara Wallgren, Västerbottens-Kuriren 180502:

Tystnad. Troligtvis ett av de mer svårbegripliga tillstånd som finns. För vad är det egentligen? Tystnad (för oss människor), kan man säga, är den upplevda avsaknaden av ljud—alltså tillräckligt låga nivåer av hörbara ljudfrekvenser som gör att vi gör erfarenheten av det vi kallar tystnad. Ett fenomen som alltså på ett tydligt sätt definieras och förstås genom en negation.

Utställningen Chase, som nu visas i Norrlandsoperans Vita Kuben, är den sista i vårens program Levels of Silence som har kurerats av Jesper Norda. I den tar konstnären Sara Wallgren med oss på ett estetiskt/matematiskt-kryptiskt undersökande av den mänskliga rösten, form/materia samt hur de står i relation till hörbara ljud och till tystnad—detta allt mer sällsynta fenomen.

Chase är en utställning och rumslig installation som kan sägas bestå av tre olika verk. De olika verken går att uppleva var för sig, men det är genom ett antal tydliga förbindelser som de hittar en gemensam klangbotten (ett sammansatt uttryck), och kommer till sin fulla rätt. Verken har arrangerats på ett sådant sätt att de, så att säga, behöver varandra.

Aria är ett kombinerat ljudverk och skulptural installation. Det är också det verk som tar mest plats i rummet, både fysiskt och atmosfäriskt. I det hör vi fem röster i fem högtalare som sjunger en enkel tonal melodi. Rösterna harmonierar behagligt och varierar genom sina respektive tonlägen och rytm.

Melodin (läser jag) är baserad på den geometriska formen som utgör basen för högtalarnas design.

Högtalarna har gestaltats som polyedriska former vilka har triangeln som grund. De hänger i en femkantig konstellation från taket och är tänkt att omringa, eller omge, besökaren. Gestaltningmässigt märker vi här den form som knyter samman utställningen både visuellt och konceptuellt: triangeln.

Verken Awaiting turn I, och Awaiting turn II, hänger på väggarna. Konstnären kallar dem för tystade ljud. Det är blyertsteckningar på plywood som på olika sätt relaterar till både det ljud som kan höras i rummet (Aria), och till en sorts generell förståelse av ljud som språk/kommunikation.

Awaiting turn I är en kodad text, ett kryptogram, som utgår från triangelformen. Awaiting turn II är en teckning som föreställer den tonala harmoni som återges i Aria, som gör den till bild.

Chase är en väl genomtänkt och finurlig sammansatt utställning som gör mig glad. Både de olika verken och utställningen som helhet ger besökaren något att njuta av och fundera över.

//Sebastian Andersson